

## Kültürleşme Stratejileri Bağlamında Gaziantep'teki Suriyeliler Üzerine Bir İnceleme<sup>1</sup>

### A Study of Syrians in Gaziantep in the Context of Acculturation Strategies

**Ayşe KESEN KURÇAK**

**ORCID: 0000-0002-8332-3846**

Dr. Ayşe KESEN KURÇAK, Milli Eğitim Müdürlüğü, Isparta /Türkiye

[aysekesenkurcak\\_27@hotmail.com](mailto:aysekesenkurcak_27@hotmail.com)

*Makale Bilgisi/Article Info:*

*Geliş/Received: 04.04.2022 Düzeltme/Revised: 05.08.2022 Kabul/Accepted: 16.08.2022*

#### ***Araştırma Makalesi / Research Article***

Atıf / Cite as: KESEN KURÇAK, A. (2023).Kültürleşme Stratejileri Bağlamında Gaziantep'teki Suriyeliler Üzerine Bir Analiz. Antakiyat, 6(1), 145-168

#### **Öz**

Türkiye Suriye ile en uzun kara sınırına sahip olması sebebi ile yaşanan iç savaştan en fazla etkilenen ülkelerden biridir. Sınır illeri ise en fazla Suriyeli sığınmacı ağırlayan ve en çok etkilenen yerlerin başında gelmektedir. Savaşın ilk yıllarında misafirlik ve geçicilik üzerine yapılan ihtiyaç odaklı yaklaşımdan sürecin uzamasıyla birlikte yaşam ve uyum yaklaşımının sergilendiği gözlenmektedir. Gaziantep savaşın başladığı ilk günlerden bu yana göçün etkisini yakından hisseden illerden biridir. Sanayi ve ticaret merkezi olması nedeniyle yoğun göç alan şehir, Suriye iç savaşı sonrasında da göçe maruz kalmıştır. Bu çalışmada Türk halkının Suriyelileri kabul, uyum, insani tutum, hak temelli yaklaşım ve yabancı düşmanlığına dair tutum düzeyleri kültürleşme yaklaşımları açısından Gaziantep örneğinde ele alınmaya çalışılmıştır. Bu çalışma kültürleşme stratejilerine ev sahibi toplumun tutumunu merkeze alarak yaklaşması bakımından önemlidir. Makalede nicel araştırma yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmamızda kullanmak için yapılan çalışmalardan yararlanarak soru havuzu oluşturulmuştur. Anketimiz demografik değişkenler, kabul, uyum, hak temelli yaklaşım, insani tutum ve yabancı düşmanlığına dair önerme setinden oluşmaktadır. Bu çalışma 2018 Ekim- 2019 Mart ayları arasında, Gaziantep'in 116 farklı mahallesinde 1284 kişi ile tesadüfi örneklem yoluyla yaptığımız anket çalışmasına dayanmaktadır. Elde edilen veri seti SPSS programı ile analiz edilerek kültürleşme stratejilerine dair çikarsamada bulunulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Entegrasyon, Göç, Kabul, Yabancı Düşmanlığı, Kültürleşme

---

<sup>1</sup> Bu araştırma sürecinde TR-Dizin 2021 kuralları kapsamında "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde" yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümünde yer alan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlerden" hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

## GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski bir olgu olan göç, eskimeyen hemen her zaman gündemde olan bir olgudur. İnsan hareketliliğinin çeşitliliği karşısında göç ve göçmenlik hallerini karşılamak üzere pek çok kavram literatüre dâhil edilmiştir. En belirleyici olan etkenlerden biri göçün insan iradesine bağlı olup olmaması halidir. Çünkü birey veya grubun iradesi dışında gerçekleşen göçler durumu dramatikleştirmekte ve göçmenin ulaştığı yerde hayata tutunma mücadelesini olumsuz etkileyebilmektedir. UNCHR (2020) 2020 yılı sonu itibariyle dünya üzerinde; 26,4 milyonu mülteci, 48 milyonu kendi ülkesinde yerinden edilmiş ve 4,1 milyonu sığınmacı olmak üzere 82,4 milyon kişi zorunlu şartlardan dolayı göç etmiştir. Bu durum her geçen gün artarak devam etmektedir. Suriye iç savaşının başladığı 2011'den bu yana, 5 milyondan fazla insan, yaşamını sürdüreceği güvenli bir alan arayışı ile Lübnan, Türkiye, Ürdün'e ve ötesine sığınırken, 6,6 milyonu Suriye içinde yerinden edilmiş, 2,9 milyon sığınmacı, ulaşması zor ya da kuşatılmış yerlerde hayatını sürdürmeye çalışmış, 13,1 milyon kişi ise Suriye içerisinde yardıma muhtaç hale gelmiştir (UNCHR, 2018).

Suriye'de Arap Baharı ile başlayan iç savaş sadece bölge ülkelerini etkilemekle kalmamış, aynı zamanda dünyanın pek çok ülkesinde de Suriyeli sığınmacılar siyasetin gündem maddelerinden biri haline gelmiştir. Sayıları hızla artan ve büyük kısmı Suriye'deki savaştan kaçan mültecilerden oluşan göçmenler Avrupa Birliği içerisinde büyük bir krize yol açarken, AB üyesi ülkeler arasındaki anlaşmazlıkları da giderek derinleştirmiştir (BBC, 2015). Türkiye gibi Suriye'ye sınırı olan ülkeler ise bu savaştan önemli ölçüde etkilenmiştir. Savaşın başladığı 2011 Mart'tan bu yana Türkiye en fazla Suriyeliye ev sahipliği yapan ülkelerin başında yer almaktadır. Mart 2022 itibariyle Türkiye'de 3.747.734 geçici koruma statü sahibi Suriyeli yaşamaktadır (goç.gov.tr. 2022). Dünya üzerinde artan göçler ise göçmen karşıtlığının yükselen bir eğilim göstermesine neden olmaktadır. Bu durumun Batı siyasetinde ciddi karşılığı olan göçmen krizi ve yabancı düşmanlığı gibi popülist, siyasi bir tarza dönüştüğü görülmektedir (Bauman, 2018).

İnsanlar göçle sadece mekânsal bir değişim yaşamaz aynı zamanda da farklı dil, din, kültür, hukuk, ekonomik koşullardaki insanlarla da karşı karşıya gelirler. İster zorunlu ister gönüllü olsun mutlak anlamda göç, farklılıkların karşılaşmasına ve bir araya gelmesine neden olmaktadır. Suriye iç savaşı sonrasında da Türkiye büyük bir sığınma hareketine sahne olurken, Türk toplumu aynı zamanda farklı dil ve kültüre sahip Suriyeliyle de bir arada yaşamaya başlamıştır. Suriyeli sığınmacılar iç savaş nedeniyle Türkiye'ye geldikleri ilk dönemde çadır kent ve kamplarda misafir edilmişlerdir. Çatışmaların şiddetlenmesi ile Suriyeli sığınmacıların sayısı artmıştır. Önceleri sınır illerine yoğun olarak yerleşen sığınmacılar ilerleyen zamanlarda diğer illere de göç etmişlerdir (GİGM, 2022). 2021 yılı verilerine göre 457.183 Suriyeli sığınmacı Gaziantep'te ikamet etmektedir. Gaziantep İstanbul'dan sonra geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin en yoğun olarak yaşadığı şehirlerden ikinci sırada yer alırken kendi nüfusuna oranla Kilis (%74,95), Hatay'dan (%26,40) sonra %21,72'lik bir oranla üçüncü sırada yer almaktadır (GİGM, 2021). Bu durumda Gaziantep'te yaşayan her beş kişiden birinin Suriyeli olduğu söylenebilir.

İnsanı konu alan Psikolojiden başlayıp Psikiyatri, Antropoloji, Hukuk, Politika, Sosyoloji, Tıp ve hatta Teolojiye varıncaya kadar pek çok bilim dalı göç olgusu ile bir şekilde ilgilenmektedir. Sosyal bilimciler göç sürecinde yeni bir kültürel çevreyle karşılaşan göçmen ve mültecilerin uyum problemlerini anlamak ve çözümlmek için kuramlar, modeller ve çözüm önerileri geliştirmektedir (Göregenli ve Karakuş, 2014: 102). Göç hem göç edenler hem de yerli halk için köklü değişikliklere neden olmaktadır (Zafer, 2016: 2). Göçmenler açısından yeni bir toplumsal uyum sürecinde kültürel, sosyal, ekonomik, hukuki, siyasal pek çok faktör baskın topluma entegrasyona etki ederken hâkim toplumun göç ve göçmene yönelik tutumu da önemli bir etken olmaktadır. Yeni bir sosyal ve fiziki çevreye dâhil olan göçmen yeniden sosyalleşme ile birlikte uyum sorunu yaşayabilmektedir. Diğer yandan hâkim toplum açısından fiziki çevre değişirse de o da farklı dil ve kültürden insanlarla karşılaşmakta ve bu duruma uyum sağlamaya çalışmaktadır.

Bu makalenin konusunu Suriye iç savaşı sebebi ile Türkiye'ye sığınan, geçici koruma altındaki Suriyelilerin Türk toplumunda kabulü ve Türk toplumunun Suriyelilerle uyum tutumlarının kültürleşme stratejileri açısından ele alınıp açıklanması oluşturmaktadır. Bu makalede Türk toplumunun tutumu merkeze alınarak, Suriyeli göçmenlere yönelik kabul ve uyum düzeyi Berry'nin kültürleşme stratejileri açısından ele alınmaya çalışılacaktır. Çalışma ev sahibi toplumunun yaklaşımını merkeze alması bakımından önemlidir. İç göçlerde toplumsal uyum ve baş etme stratejileri önemli olmakla birlikte uluslararası göçlerde bu durum daha da önem kazanmaktadır. Din, dil, kültür vb. farklılıklar göçmenlerle yerli halkın karşılaşma sürecini daha da güçleştirmektedir.

### KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Geleneksel tarım toplumlarında insanların toprağa bağlı olmaları nedeniyle ve yer değiştirmeleri bireyin iradesi dışında gerçekleştiğinden modern anlamda göçün ortaya çıkması için ulus devletin ve özgür bireylerin olması gerekir. Bu anlamda göç modern çağın bir ürünüdür (Tekeli, 2011: 42). Göç hem bir değişimin sonucu hem de değişimin habercisi olması açısından önemlidir. Göçler genellikle nedenlerine odaklanılarak ele alınmıştır. Nedenlerin ortadan kalkması ile göçün nihayete ereceği ön görülmüştür. Ancak göçler devam etmektedir. Göçün toplumsal yapı ve kurumlar üzerindeki etkilerinin yapıcı mı yoksa yıkıcı mı olduğu, kültürel farklılıkları ortaya çıkarıp çıkarmadığı veya kültürel zenginlikler sağlayıp sağlamadığı onun sonuçlarına odaklanmayı gerektirmektedir. Bu anlamda göçmenlerin bir ulus devlet gibi yeni sosyo-politik bir topluluğun üyesi olma sürecini açıklamak üzere "asimilasyon", "çok kültürcülük", "kültürleşme" ve "entegrasyon" (Martikainen, 2010: 264) gibi göçü anlamaya yönelik göç teorileri geliştirilmiştir. Bu durum aslında göçün nasıl ve ne şekilde yönetildiği ile ilgilidir.

Kültürleşme farklı kültürlerin birinci elden sürekli bir etkileşime geçmeleriyle başlayan ve her birinin orijinal kültürel kalıplarında meydana gelen temel değişimleri içeren kültürel bir dönüşüm sürecidir (Kirman, 2016: 138). Bireylerin ve grupların kültürel temas durumlarında uyum sağlaması anlamına gelen kültürleşmenin ekonomik, kültürel, sosyal ve hukuki birçok yönü vardır. Yaygın görüşe göre kültürleşme, göçmenin baskın kültüre uydukça ve uyum sağladıkça kendi kültüründen vazgeçtiğini ve ona yabancılaştığını varsayan göçmenin kendi

kültüründen göç ettiği ülkenin kültürüne doğru bir kimlik dönüşümü yaşadığını kabul eden bir anlamda asimilasyonu anımsatan bir kavramdır (Kağıtçıbaşı, 2010: 371-4).

Göç çalışmalarında toplumsal uyum ya da bütünleşme, tek taraflı ve göçmenden beklenen yani bir nevi asimilasyon iken günümüzde bu sürece yerli halkın tutum ve tavırlarının da önemli ölçüde etki ettiği görülmektedir. Bir kültürün diğerlerine göre daha güçlü bir pozisyonda olduğu durumlarda kültürler arasındaki eşit olmayan değiş-tokuş veya etkileşim olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durumda kültürleşmenin etnik azınlıkların yerleştikleri ülkelerdeki baskın kültürel egemenliği benimsediği ve tek yönlü bir süreç olduğu kabul edilmekte idi. Ancak tek boyutlu kültürleşme yaklaşımına gelen eleştiriler iki boyutlu yaklaşımın gelişmesine yol açmıştır. Bu doğrultuda iki boyutlu yaklaşım kültürleşme sürecinde ev sahibi kültürü ve ev sahibi kültürün rolünü açıklamak için ortaya çıkmış ve önem kazanmıştır (Zafer, 2016: 78). Bu anlamda kültürleşme tek taraflı olmayıp karşılıklı etki ve tepkiye dayanan bir süreçtir. Aynı ülke içerisinde gerçekleşen iç göçlerde bile toplumsal uyum önem arz ederken, uluslararası göçlerde bu durum daha da önem arz etmektedir. Kültürleşme dil, kıyafet, duygusal ifade, kişisel değerler, müzik zevkleri ve dine kadar farklı olguları kapsayabilmektedir. Bu minvalde uyuşan, seçici ve uyumsuz kültürleşmeden söz edilebilir (Bartram vd., 2017: 23-4).

Berry, kültürleşme stratejilerini ele alırken hem göçmen birey ve grupları hem de baskın toplumu dikkate alan iki yönlü bir yaklaşım sergiler. Kültürleşmeyi hem ev sahibinin hem de göçmenin kültürel kimliklerinin bağımsızca değiştiği bir süreç olarak tanımlamaktadır (Berry, 2006: 28). Göçleri gönüllü ve zorunlu olarak ayırt edebilmek her zaman mümkün değildir. Gönüllü göçler daha iyi bir yaşam, ekonomik ve sosyal refahı artırmaya yönelik motivasyon, bu göçlerin daha genç denilebilecek yaşlarda yapılması ve daha verimli çalışılan yılları kapsamı açısından uyumu kolaylaştırıcı etki edebilmektedir. Zorunlu göçler ise her yaşta ve farklı kesimden insanın yer alması, sarsıcı bir durum neticesinde (travmatik bir olay, savaş, doğal felaketler, çatışma gibi) göçün gerçekleşmesi ve ev sahibi toplumla zorunluluk neticesinde karşılaşılması uyum üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilmektedir. Bu durumda göçmenlerin kültürel ve sosyal nitelikleri çok önemlidir. Dil becerisi, eğitim, sosyal ağlar ve çoğunluk toplumu ile kültürel mesafe, entegrasyon sürecinde önemli bir rol oynamaktadır (Martikainen, 2010: 270). Suriye göçünde dil entegrasyon açısından bir engel olabilmektedir. Din ve ortak tarihi ve kültürel yakınlık gibi etkenler ise kolaylaştırıcı rol oynayabilir.

Berry (2006) kültürleşmeyi göçmenler açısından ele alarak, bireyin kendi kültür ve kimliğini ne ölçüde korumak ve sürdürmek istediği, büyük toplum ve o toplumu oluşturan kişilerle ne ölçüde ilişki kurmak istediği ve o topluma ne ölçüde katılmak istediği ile ilgili olarak azınlık grubunun ev sahibi grupla ilişki düzeyine dayanarak, asimilasyon, marjinalleşme, bütünleşme ve ayrışma olmak üzere, dört ayaklı bir kültürleşme teorisi geliştirmiştir. Ancak hâkim toplumu dikkate almaksızın yapılan açıklamanın yetersiz kalacağı bilinen bir gerçektir. Bu anlamda kültürleşmenin bir yüzü göçmen birey ve gruplar ise, diğer yüzü göçü karşılayan toplumsal kesimdir.

Uzunca bir dönem tek kültürlü toplumlar gerçekten var olmakla birlikte artık tek kültürün, tek dilin ve tek dinin hâkim olduğu çağdaş bir toplum olmadığı bilinen

bir gerçektir. Göç ve göçmenlik hallerinden azade bir toplum bulunmamaktadır. Göçle ortaya çıkan farklı kesimlerin karşılaşması ancak belirli psikolojik ön koşulların ve çok kültürlülüğün olduğu bir toplumda entegrasyon stratejisi gelişebilir. Bu ön koşullar; yaygın kültürel çeşitlilikten oluşan bir toplum ve kültürel çeşitliliğin kabulü; nispeten düşük düzeyde önyargı (minimal düzeyde benmerkezcilik, ırkçılık ve ayrımcılık); etnik gruplar arasında olumlu karşılıklı tutumlar (gruplar arası nefretin olmadığı) ve tüm birey ve gruplar tarafından daha büyük topluma bağlanma veya onunla özdeşleşmedir (Berry, 1980). Bu anlamda entegrasyon çift yönlü ve karşılıklı gerçekleşmesi gereken bir süreci ifade etmektedir. Entegrasyon göçle bir araya gelen toplumsal kesimlerin tek başına üstesinden gelebileceği bir durum olmayıp hukuki, ekonomik ve sosyokültürel boyutları olan (Yıldırımalp vd., 2017: 108) aynı zamanda konjonktüre bağlı olup kırılgan bir yapı da arz etmektedir.

Berry geliştirdiği ikinci modelde göç alan ülkedeki baskın grupların tutumlarına vurgu yaparak kültürleşme sürecinin şekillenmesinde önemli rol oynadıklarını ifade etmiştir. Hâkim kültürel gruplar, kimi zaman göçmen birey ve grupları kültürleşme stratejisi seçimleri konusunda zorlayabileceği gibi onlara kısıtlamalar da getirebilir. Eğer baskın grup baskın olmayan grubu asimile etmeye çalışıyorsa, burada “eritme potası” stratejisi söz konusudur. Eğer baskın olmayan grup üyeleri baskın grup tarafından ayrılıkçılık stratejisine zorlanıyorsa “ayrımcılık / tecrit” stratejisi gerçekleşmiş olur. Tecrit stratejisinde, ev sahipleri göçmenlerin özelliklerini kabul etmekte ve onların o özellikler ile yaşamalarına izin vermekte, ancak onlarla iletişime geçmemektedirler. Aslında bu da bir dışlama türüdür. Baskın olmayan gruba, marjinalleşme stratejisinin dayatılması durumunda ise “reddetme / dışlama” stratejisi söz konusudur. Bütünleşme stratejisine karşılık gelen “çok kültürlülük” ise çeşitli etno-kültürel gruplardan oluşan toplumun içerisindeki farklılıkları kabul etmekte ve bu farklılıkları ile yaşamaları mümkün olmaktadır (Berry, 2006).

Bugünü anlamamız ve yorumlamamız açısından tarihsel süreçte coğrafyanın nasıl ve ne şekilde düzenlendiğini bilmek önemlidir. 19. yüzyılda dünyanın pek çok bölgesinde olduğu gibi Ortadoğu’nun da toplumsal, siyasal, ekonomik ve tarihi önemli ölçüde nüfus hareketleri tarafından şekillenmiştir (Karpaz, 2010: 25). İmparatorlukların parçalandığı ve ulus devletlerin ortaya çıktığı 20. yüzyılda, etnik milliyetçi yaklaşımların zorlaması ile milyonlarca insan buldukları yerlerden göçe zorlanmış ya da orada azınlık olarak görülüp güvenlik için tehdit olarak algılanmışlardır. İmparatorluklar dağılmış ve onların bakiyesi olarak irili ufaklı milli devletler ortaya çıkmıştır. I. Dünya Savaşı sonrası Türkiye, Suriye ve Irak arasındaki sınırlar, İngiltere ve Fransa’nın yararına, Türkiye’nin zararına çok keyfi bir şekilde belirlenirken yaklaşık 300.000 Arap Türkiye’de, Türkçe konuşan 1 milyon kişi ise Suriye ve Irak’ta kalmıştır. II. Dünya Savaşı sonrası, Suriye ve Irak Türkçe konuşan grupların bazılarını asimilasyona tabi tutarken Türkiye’nin de aynısını fakat daha küçük ölçekte kendi sınırları içindeki Arap nüfusa uyguladığı söylenebilir (Karpaz, 2010, s. 165). Bu anlamda bölgede yaşayan kesimlerin etnik olarak heterojen olduğu söylenebilir.

20. yüzyılın başlarında görülen homojen olma tek ulus, tek dil ve tek kültür anlayışının hâkim olduğu devletlerden çok dilli, çok uluslu ve çok kültürlü devletlere

doğru bir evrilme söz konusudur. Özellikle ulaşım iletişim alanındaki gelişmeler ve küreselleşmenin bir sonucu olarak insan hareketliliği artmakta farklı ulus, kültür, din ve dillerin teması daha yaygın hale gelmektedir. Bu durum kültürlerin karşılaşmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Artık çok kültürlülük çok ulusluluk hemen her toplumda yaygın olarak görülmektedir. Bu karşılaşmalar insanların farklılıkları ile beraber yaşamayı ve birbirlerine uyum sağlamasını kaçınılmaz kılmaktadır (Saygın ve Hasta, 2018: 313).

Küreselleşmenin yol açtığı dünya genelinde artan iletişim ve ulaşım önceki yüzyılın asimilasyon politikalarından vazgeçilmesine kolaylaştırdığı gibi yerini önemli ölçüde entegrasyon politikalarına bırakmış gözükmektedir. Suriye kaynaklı sığınma hareketi üzerinden konuya baktığımızda her iki kesim açısından homojen bir toplumdaki söz edilememektedir. Etnik, dilsel, dini, sosyokültürel ve sosyoekonomik anlamda heterojen bir yapıdan söz edilebilir. Günümüz ulus devletleri, ulusal, etnik, dinsel ve kültürel farklılıkların yönetimi konusunda, kimlik temelli, etnik ve kültürel taleplere kayıtsız kalan asimilasyonist yaklaşımı ya da azınlıkların kendilerini kültürel ve etnik ekseninde mobilize etmelerine yol açan çok kültürlülük gibi iki belirgin siyaset anlayışından birini benimsemek durumundadırlar (Kaya, 2006: 27). Cumhuriyetin ilanı ve ulus devlet inşa sürecinden günümüze kadar göç politikasının belirlenmesinde devletin birliği ve güvenliği için Türk soylu ve Türk kültürü esas alınmıştır (Babuş, 2006). Bu tutumun benimsenmesinde Türkiye'nin güvenlik algısının önemli ölçüde etkili olduğunu söylenebilir (Baklacioğlu, 2017, Kirişçi ve Karaca, 2015). Bir anlamda asimilasyonist yaklaşım tercih edilmiştir. Ancak jeopolitik konum Türkiye'yi hemen her zaman bir göç süreci içerisine dahil etmiştir.

Türkiye Suriye göçü öncesinde başlayan Avrupa Birliği uyum çerçevesinde İltica ve Göç Görev Gücü, Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ve BMMYK ile yakın işbirliğinde, Yabancılar Kanunu'na ilişkin olarak kapsamlı bir değişiklik hazırlığı içerisinde idi (Tabir, 2010: 81). 11 Nisan 2013'te Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) kabul edilmiş, bu kanuna dayanılarak da 22 Ekim 2014'te Geçici Koruma Yönetmeliği çıkarılmıştır (Önder, 2019: 112). Suriyelilere yönelik misafir, komşu, sığınmacı gibi adlandırmalar, hukuki çerçevede yerini geçici koruma statüsüne bırakmıştır. Bu kapsamda Suriyeliler coğrafi çekince sebebi ile sığınmacı olurken, göçün kitlesel boyutlara ulaşması nedeniyle de geçici koruma olarak hukuki statü elde etmişlerdir. Uluslararası hukuktan kaynaklanan sorumlulukları çerçevesinde Türkiye Suriyelilerin temel hizmetlere erişimlerini sağlamakta ve geri gönderilmekten korumaktadır (İpek, 2016: 172).

## YÖNTEM

Makalede nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Gaziantep'te yaşayan kişiler oluşturmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik toplam 7 soru sorulmuştur. Anket formunun ikinci bölümünde yer alan önermeler toplumsal kabul ve uyum üzerine yapılan M. Murat Erdoğan'ın (2015) "Türkiye'deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum" başlıklı çalışması, A. Koyuncu'nun (2015) "Kent'in Yeni Misafirleri Suriyeliler" isimli çalışması ve literatür taramasına dayandırılmak kaydıyla bazı önermeler ortaya konmuştur.

Türk halkının Suriyelileri “kabul ve uyum” tutumlarını tespit amacıyla 27 maddeden oluşan 5’li likert tipi anket, Gaziantep’in 116 farklı mahallesinden 1316 katılımcıyla yüz yüze olarak Ekim 2018- Mart 2019 tarihleri arasında tesadüfi örneklem yoluyla uygulanmıştır. Anket uygulamasından sonra anket formlarının eksiksiz ve doğru bir şekilde doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiş, 32 anketin eksik olduğu tespit edilerek araştırmaya dâhil edilmemiştir. Sonuç olarak, araştırma kapsamında 1284 anket değerlendirmeye alınmıştır. Bu anket verileri SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir.

### Varsayımlar

1. Suriye iç savaşı nedeniyle gerçekleşen sığınma hareketi iki farklı ülkenin toplumlarını aynı coğrafyada bir araya getirmiştir. Bu iki kesim arasında kültürel alışveriş ortaya çıkacaktır. Bu kültürleşmenin nasıl ve ne yönde şekil alacağını önemli ölçüde baskın grubun tutumları belirleyecektir.

2. Baskın grup kabul, insani yaklaşım ve hak temelli yaklaşımı sergilediği ölçüde entegrasyon stratejisi ortaya çıkacaktır.

3. Baskın grup kabul ile beraber karşılaşma ve temastan kaçındığı ölçüde dışlama stratejisi gelişecektir.

4. Baskın grup yabancı düşmanlığı sergilediği ölçüde reddetme ve marjinalleşme stratejisi gelişecektir.

## BULGULAR

### 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bulgular bölümünün bu başlığı altında araştırmaya katılan kişilerin tanıtıcı bilgilerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerinin tespitine yönelik 7 soru (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, doğum yeri, oturduğu semt ve gelir düzeyi), sorulmuştur. Katılımcıların bu sorulara vermiş olduğu cevaplar üzerinden elde edilen bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

**Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular**

Demografik Özellikler	Sayı f	Yüzde %
<b>Cinsiyet</b>		
Erkek	671	52,3
Kadın	613	47,7
<b>Toplam</b>	<b>1284</b>	<b>100</b>
<b>Medeni Durum</b>		
Bekar	740	57,6
Evli	467	36,4
Boşanmış	42	3,3
Eşini Kaybetmiş	24	1,9
Cevapsız	11	0,9
<b>Toplam</b>	<b>1284</b>	<b>100</b>
<b>Öğrenim Durumu</b>		
Okur-Yazar Değil	29	2,3

İlkokul	124	9,7
Ortaokul	105	8,2
Lise	292	22,7
Yüksekokul	141	11,0
Lisans	523	40,7
Lisansüstü	56	4,4
Cevapsız	14	1,1
Toplam	1284	100
Yaş		
18-25	623	50,4
26-35	298	24,1
36-45	197	15,9
46-55	71	5,7
56 ve üzeri	47	3,8
Cevapsız	48	3,7
Toplam	1284	100
Doğum Yeri		
Gaziantep	862	67,1
Diğer	414	32,2
Cevapsız	8	,6
Toplam	1284	100
Gaziantep'te Yaşama Süresi		
1-5	266	20,7
6-10	92	7,2
11-15	70	5,5
15 yıldan fazla	843	65,7
Cevapsız	13	1,0
Toplam	1284	100
Gelir		
1-2019	358	27,9
2020-2999	363	28,3
3000-3999	231	18,0
4000-4999	136	10,6
5000 ve üzeri	154	12,0
Cevapsız	42	3,3
Toplam	1284	100

Araştırmaya katılan kişilerin cinsiyetine bakıldığında; %52,3'ü erkek, 47,7'si kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların %57,6'sı bekar, %36,4'ünün evli, %3,3'ü boşanmış, %1,9'unun eşini kaybetmiş olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %0,9'u ise medeni durum sorusunu cevapsız bırakmıştır.

Araştırmaya katılan kişilerin %2,3'ü okur-yazar değil, %9,7'si ilkokul, %8,2'si ortaokul, %22,7'si lise, %11'i yüksekokul, %40,7'si lisans, %4,4'ü ise eğitimde lisansüstü seviyesindedir. %1,1'i katılımcı öğrenim durumu sorusunu cevapsız bırakmıştır.

Katılımcıların yaşına bakıldığında; %50,4'ünün 18-25, %24,1'inin 26-35, %15,9'unun 36-45, %5,7'sinin 46-55, %3,8'inin ise 56 yaş ve üzeri aralığında olduğu



elde edilen bulgular arasında yer almaktadır. Yaş sorusuna katılımcıların %3,7'si cevap vermemiştir.

Araştırmaya katılan kişilerin %67,1'inin doğum yeri Gaziantep, %32,2'sinin ise diğer olduğu gözlenmiştir. Doğum yeri sorusuna katılımcıların %0,6'sı cevap vermemiştir.

Katılımcıların Gaziantep'te yaşama süreleri göz önünde bulundurulduğunda; %20,7'si 1-5, %7,2'si 6-10, %5,5'i 11-15, %65,7'si ise 15 yıldan fazla Gaziantep'te yaşamışlardır. Bu soruyu katılımcıların %1'i boş bırakmıştır.

Katılımcıların gelir düzeylerine dair tespitlere bakıldığında; %27,9'u 1-2019, %28,3'ü 2020-2999, %18'i 3000-3999, %10,6'sı 4000-4999, %12'si ise 5000 TL ve üzeri gelire sahiptir. Araştırmaya katılanların %3,3'ü gelir düzeyi sorusuna cevap vermemiştir.

## 2.Suriyeli Göçmenleri Kabule Dair Bulgular

Suriyeli göçmenleri kabule yönelik anketimizde sekiz madde yer almaktadır. Bu maddelere ait bulguları şu şekilde sıralayabiliriz.

**Tablo 2: “Suriyeliler zulme maruz kalmış savaştan kaçan kimselerdir.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	179	13,9
Katılmıyorum	161	12,5
Fikrim yok	152	11,8
Katılıyorum	514	40,1
Kesinlikle Katılıyorum	277	21,6
Cevapsız	1	,1
Toplam	1284	100

Tablo 2'de görüldüğü gibi “Suriyeliler zulme maruz kalmış savaştan kaçan kimselerdir.” ifadesine katılımcıların %61,7'si katılırken, %26,4'ünün katılmadığı %11,8'inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 3: “Suriyelilerin muhacir bizlerin ensar olduğumuzu düşünüyorum”. Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	165	12,9
Katılmıyorum	164	12,8
Fikrim yok	417	32,5
Katılıyorum	335	26,1
Kesinlikle Katılıyorum	188	14,6
Cevapsız	15	1,2
Toplam	1284	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi “Suriyelilerin muhacir bizlerin ensar olduğumuzu düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %40,7'si katılırken, %25,7'sinin katılmadığı %32,5'inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 4: “Türk halkının İslam anlayışının Suriyelileri kabulde önemli bir etken olduğunu düşünüyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	163	12,7
Katılmıyorum	188	14,6
Fikrim yok	190	14,8
Katılıyorum	450	35,0
Kesinlikle Katılıyorum	280	21,8
Cevapsız	13	1,0
Toplam	1284	100

Tablo 4’de görüldüğü gibi “Türk halkının İslam anlayışının Suriyelileri kabulde önemli bir etken olduğunu düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %56,8’i katılırken, %27,3’ünün katılmadığı %14,8’inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 5: “Suriye’deki savaş hali son buluncaya kadar Suriyelilerin kalması gerektiğini düşünüyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	337	26,2
Katılmıyorum	268	20,9
Fikrim yok	207	16,1
Katılıyorum	294	22,9
Kesinlikle Katılıyorum	166	12,9
Cevapsız	12	,9
Toplam	1284	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi “Suriye’deki savaş hali son buluncaya kadar Suriyelilerin kalması gerektiğini düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %35,8’i katılırken, %47,1’inin katılmadığı %16,1’inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 6: “Bizim fakir insanlarımızla birlikte Suriyelilere de yardım edilmesi gerektiğini düşünüyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	203	15,8
Katılmıyorum	182	14,2
Fikrim yok	201	15,7
Katılıyorum	406	31,6
Kesinlikle Katılıyorum	280	21,8
Cevapsız	12	,9
Toplam	1284	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi “Bizim fakir insanlarımızla birlikte Suriyelilere de yardım edilmesi gerektiğini düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %53,4’ü katılırken, %30’unun katılmadığı %15,7’sinin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 7: “Etnik kimliği ne olursa olsun bize sığınmış kimseleri geri gönderemeyiz.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	184	14,3
Katılmıyorum	224	17,4
Fikrim yok	219	17,1
Katılıyorum	381	29,7
Kesinlikle Katılıyorum	268	20,9
Cevapsız	8	,6
Toplam	1284	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi “Etnik kimliği ne olursa olsun bize sığınmış kimseleri geri gönderemeyiz.” ifadesine katılımcıların %50,9’u katılırken, %34,8’inin katılmadığı %17,1’inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 8: “Suriyelilere elimden geldiğince maddi ve manevi yardımda bulunurum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	248	19,3
Katılmıyorum	248	19,3
Fikrim yok	271	21,1
Katılıyorum	365	28,4
Kesinlikle Katılıyorum	144	11,2
Cevapsız	8	,6
Toplam	1284	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi “Suriyelilere elimden geldiğince maddi ve manevi yardımda bulunurum.” ifadesine katılımcıların %39,6’sı katılırken, %38,6’sının katılmadığı ve %21,1’inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 9: “Savaş devam ettiği sürece Suriyeliler ülkemizde kalabilmelidir.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	298	23,2
Katılmıyorum	259	20,2
Fikrim yok	247	19,2
Katılıyorum	316	24,4
Kesinlikle Katılıyorum	159	12,4
Cevapsız	5	,4
Toplam	1284	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi “Savaş devam ettiği sürece Suriyeliler ülkemizde kalabilmelidir.” ifadesine katılımcıların %36,8’i katılırken, %43,4’ünün katılmadığı %19,2’sinin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

### 3.Suriyelilerle Uyuma Dair Bulgular

Suriyelilerle uyuma yönelik anketimizde sekiz madde yer almaktadır. Bu maddelere ait bulguları şu şekilde sıralayabiliriz.

**Tablo 10: “Bir yakınımın Suriyeli bir erkekle evliliğini olumlu karşılarım.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	441	34,3
Katılmıyorum	214	16,7
Fikrim yok	329	25,6
Katılıyorum	199	15,5
Kesinlikle Katılıyorum	94	7,4
Cevapsız	7	,5
Toplam	1284	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi “Bir yakınımın Suriyeli bir erkekle evliliğini olumlu karşılarım.” ifadesine katılımcıların %22,9’u katılırken, %51’inin katılmadığı ve %25,6’sının ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 11: “Parklarda sokaklarda her yerde Suriyelilerle karşılaşmak beni rahatsız etmez.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	360	28,0
Katılmıyorum	304	23,7
Fikrim yok	226	17,6
Katılıyorum	270	21,0
Kesinlikle Katılıyorum	118	9,2
Cevapsız	6	,5
Toplam	1284	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi “Parklarda sokaklarda her yerde Suriyelilerle karşılaşmak beni rahatsız etmez.” ifadesine katılımcıların %29,2’si katılırken, %51,7’sinin katılmadığı ve %17,6’sının ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo12: “Bir Suriyeli ile aynı işyerinde çalışma fikri beni rahatsız etmez.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	280	21,8
Katılmıyorum	196	15,3
Fikrim yok	272	21,2
Katılıyorum	334	26,0
Kesinlikle Katılıyorum	172	13,4
Cevapsız	30	2,3
Toplam	1284	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi “Bir Suriyeli ile aynı işyerinde çalışma fikri beni rahatsız etmez.” ifadesine katılımcıların %39,4’ü katılırken, %37,1’inin katılmadığı ve %21,2’sinin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 13: “Suriyeliler iyi insanlar onlarla ilişkilerimizin iki ülke halkının birbirine bakışına olumlu katkı sağlayacaktır.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	296	23,1
Katılmıyorum	242	18,8
Fikrim yok	375	29,2
Katılıyorum	238	18,5
Kesinlikle Katılıyorum	122	9,5
Cevapsız	11	,9
Toplam	1284	100

Tablo 13’de görüldüğü gibi “Suriyeliler iyi insanlar onlarla ilişkilerimizin iki ülke halkının birbirine bakışına olumlu katkı sağlayacaktır.” ifadesine katılımcıların %28’i katılırken, %41,9’unun katılmadığı ve %29,2’sinin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 14: “Suriyelilerle komşu olma fikri beni rahatsız etmiyor.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	301	23,4
Katılmıyorum	200	15,6
Fikrim yok	288	22,4
Katılıyorum	342	26,6
Kesinlikle Katılıyorum	147	11,4
Cevapsız	6	,5
Toplam	1284	100

Tablo 14’de görüldüğü gibi “Suriyelilerle komşu olma fikri beni rahatsız etmiyor.” ifadesine katılımcıların %38’i katılırken, %39’unun katılmadığı ve %22,4’ünün ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 15: “Suriyelileri nazik insanlar olarak buluyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	427	33,3
Katılmıyorum	250	19,5
Fikrim yok	334	26,0
Katılıyorum	162	12,6
Kesinlikle Katılıyorum	76	5,9
Cevapsız	35	2,7
Toplam	1284	100

Tablo 15’de görüldüğü gibi “Suriyelileri nazik insanlar olarak buluyorum.” ifadesine katılımcıların %18,5’i katılırken, %52,8’inin katılmadığı ve %26’sı ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 16: “Bir yakınımın Suriyeli bir bayanla evliliğini olumlu karşılarım.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	380	29,6
Katılmıyorum	217	16,9
Fikrim yok	356	27,7
Katılıyorum	206	16,0
Kesinlikle Katılıyorum	110	8,6
Cevapsız	15	1,2
Toplam	1284	100

Tablo 16’da görüldüğü gibi “Bir yakınımın Suriyeli bir bayanla evliliğini olumlu karşılarım.” ifadesine katılımcıların %24,6’sı katılırken, %46,5’inin katılmadığı ve %27,7’sinin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 17:“Suriyelilerin ülke ekonomisine katkısı olduğunu düşünüyorum.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	500	38,9
Katılmıyorum	219	17,0
Fikrim yok	273	21,3
Katılıyorum	169	13,2
Kesinlikle Katılıyorum	119	9,3
Cevapsız	4	,3
Toplam	1284	100

Tablo 17’de görüldüğü gibi “Suriyelilerin ülke ekonomisine katkısı olduğunu düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %22,5’i katılırken, %45,9’unun katılmadığı ve %21,3’ünün ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

#### 4. Hak Temelli Yaklaşım Dair Bulgular

Hak temelli yaklaşıma dair anketimizde 2 madde yer almaktadır. Bu maddelere ait bulguları şu şekilde sıralayabiliriz.

**Tablo 18: “Suriyelilerin kiralar konusunda sömürüldüğünü düşünüyorum.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	227	17,7
Katılmıyorum	174	13,6
Fikrim yok	295	23,0
Katılıyorum	299	23,3
Kesinlikle Katılıyorum	267	20,7
Cevapsız	22	1,7
Toplam	1284	100

Tablo 18’de görüldüğü gibi “Suriyelilerin kiralar konusunda sömürüldüğünü düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %44’ü katılırken, %31,3’ü katılmadığı ve %23’ü ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo19: “Suriyelilerin emek piyasasında sömürüldüğünü düşünüyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	231	18,0
Katılmıyorum	185	14,4
Fikrim yok	314	24,5
Katılıyorum	329	25,6
Kesinlikle Katılıyorum	199	15,5
Cevapsız	26	2,0
Toplam	1284	100

Tablo 19’da görüldüğü gibi “Suriyelilerin emek piyasasında sömürüldüğünü düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %41,1’i katılırken, %32,4’ünün katılmadığı ve %24,5’inin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

### 5. İnsani Tutuma Dair Bulgular

İnsani tutuma dair anketimizde 4 madde yer almaktadır. Bu maddelere ait bulguları şu şekilde sıralayabiliriz.

**Tablo 20: “Suriyelilere sağlanan sağlık hizmetlerinin insani bir gereklilik olduğunu düşünüyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	159	12,4
Katılmıyorum	138	10,7
Fikrim yok	216	16,8
Katılıyorum	545	42,4
Kesinlikle Katılıyorum	218	17,0
Cevapsız	8	,6
Toplam	1284	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi “Suriyelilere sağlanan sağlık hizmetlerinin insani bir gereklilik olduğunu düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %59,4’ü katılırken, %23,1’inin katılmadığı ve %16,8’i ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 21: “Suriyeliler bizim din kardeşlerimizdir. Onlara destek olmalıyız.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	178	13,9
Katılmıyorum	170	13,2
Fikrim yok	276	21,5
Katılıyorum	467	36,4
Kesinlikle Katılıyorum	170	13,2
Cevapsız	23	1,8
Toplam	1284	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi “Suriyeliler bizim din kardeşlerimizdir. Onlara destek olmalıyız.” ifadesine katılımcıların %49,6’sı katılırken, %27,1’inin katılmadığı ve %21,5’i ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 22: “Suriyelilere sağlanan eğitim hizmetlerinin insani gereklilik olduğunu düşünüyorum.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	183	14,3
Katılmıyorum	157	12,2
Fikrim yok	245	19,1
Katılıyorum	491	38,2
Kesinlikle Katılıyorum	195	15,2
Cevapsız	13	1,0
Toplam	1284	100

Tablo 22’de görüldüğü gibi “Suriyelilere sağlanan eğitim hizmetlerinin insani gereklilik olduğunu düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %53,4’ü katılırken, %26,5’inin katılmadığı ve %19,1’i ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 23: “Bir yakınımın Suriyeli bir çocukla aynı sınıfta ve sırada bulunması beni rahatsız etmez.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	197	15,3
Katılmıyorum	193	15,0
Fikrim yok	297	23,1
Katılıyorum	392	30,5
Kesinlikle Katılıyorum	204	15,9
Cevapsız	1	,1
Toplam	1284	100

Tablo 23’de görüldüğü gibi “Bir yakınımın Suriyeli bir çocukla aynı sınıfta ve sırada bulunması beni rahatsız etmez” ifadesine katılımcıların %46,4’ü katılırken, %30,3’ü katılmadığını ve %23,1’i ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

## 6. Yabancı Düşmanlığına Dair Bulgular

Yabancı düşmanlığına dair anketimizde 5 madde yer almaktadır. Anketimizde yer alan bir önerme açık kapı politikası ile ilgili olduğu ve açık kapı politikası sonlandırıldığı için bu maddeyi değerlendirmeye almamanın daha uygun olacağı düşünülmüştür.

**Tablo 24: “Suriyeliler ülkemiz için bir güvenlik tehdidi oluşturmaktadırlar.” Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	347	27,0
Katılmıyorum	325	25,3
Fikrim yok	256	19,9
Katılıyorum	194	15,1
Kesinlikle Katılıyorum	153	12,0
Cevapsız	9	,7
Toplam	1284	100



Tablo 24’de görüldüğü gibi “Suriyeliler ülkemiz için bir güvenlik tehdidi oluşturmaktadırlar.” ifadesine katılımcıların %27,1’i katılırken, %52,3’ü katılmadığını ve %19,9’u ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 25: “Suriyelileri sevmiyorum bir an önce gitmelerini istiyorum.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	304	23,7
Katılmıyorum	232	18,1
Fikrim yok	292	22,7
Katılıyorum	248	19,3
Kesinlikle Katılıyorum	196	15,3
Cevapsız	12	,9
Toplam	1284	100

Tablo 25’de görüldüğü gibi “Suriyelileri sevmiyorum bir an önce gitmelerini istiyorum.” ifadesine katılımcıların %24,6’sı katılırken, %41,8’inin katılmadığı ve %22,7’sinin ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 26: “Suriyelilerin vatandaşlığını hiçbir şekilde desteklemiyorum.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	462	36,0
Katılmıyorum	269	21,0
Fikrim yok	230	17,9
Katılıyorum	160	12,5
Kesinlikle Katılıyorum	151	11,8
Cevapsız	12	,9
Toplam	1284	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi “Suriyelilerin vatandaşlığını hiçbir şekilde desteklemiyorum” ifadesine katılımcıların %24,3’ü katılırken, %57’sinin katılmadığı ve %17,9’u ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

**Tablo 27: “Suriyeliler yüzünden suç oranlarının arttığını düşünüyorum.”  
Önermesine Verilen Cevapların Dağılımı**

Cevaplar	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	374	29,1
Katılmıyorum	327	25,5
Fikrim yok	252	19,6
Katılıyorum	179	13,9
Kesinlikle Katılıyorum	137	10,7
Cevapsız	15	1,2
Toplam	1284	100

Tablo 27’de görüldüğü gibi “Suriyeliler yüzünden suç oranlarının arttığını düşünüyorum.”ifadesine katılımcıların %23,6’sı katılırken, %54,6’sı katılmadığını ve %19,6’sı ise fikrim yok cevabını verdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Suriyeli Göçmenleri kabul ve uyum tutumlarının bakıldığında; “Uyum” ( $\bar{x}$ : 2,609; s.s: 1,014), “Kabul” ( $\bar{x}$ : 3,131; s.s: 1,020), “İnsani tutum” ( $\bar{x}$ : 3,268; s.s: 1,024) ve “Hak temelli yaklaşım” ( $\bar{x}$ : 3,113; s.s: 1,195) olarak isimlendirilen bölümlerin orta düzeyde algı düzeyine sahip olduğu ortaya konmuştur. Öte yandan “Yabancı Düşmanlığı”nın ise ( $\bar{x}$ : 2,587; s.s: 1,010) düşük düzeyde algı düzeyine sahip olduğu gözlenmiştir.

### **TARTIŞMA ve SONUÇ**

Suriyeli göçmenleri kabul düzeyleri arasında farklılıklar olmakla birlikte savaştan kaçma ve bu nedenle mağduriyet yaşamaları (%61,7) hala bu göçün en önemli gerekçesi olarak görülmektedir. Etnik kimliği ne olursa olsun (%50,9) sığınanlara yardım edilmesi gerektiği (%53,4) düşüncesi önemli ölçüde paylaşılmaktadır. Bu durum Türk halkının tarihten yüklendiği misyonunu, mazlum ve mağdurların yanında olması halinin günümüzde de önemli ölçüde korunduğunu göstermektedir.

Türk toplumunun hoşgörüye dayalı İslam anlayışının da (%56,8) kabulü desteklediği söylenebilir. Ancak savaş hali sonuçlanıncaya kadar burada kalmalarının devam etmesine (%47,1) sıcak bakmadıklarını söyleyebiliriz. İslam kardeşliğinin önemli göstergelerinden biri olan ensar muhacir kardeşliği (%40,7) kabul edilmekle birlikte hem kendilerini o dereceye layık görmeme hem de yükümlülük altına sokacak (Ülker ve Efe, 2021, s. 273) bir tutumdan yani ensar olma (%25,7) gibi bir tutumu da benimsemedikleri söylenebilir.

Toplumsal kabul orta düzeydedir. Savaş gerekçesi ile Suriyelilerin varlıklarının kabul edildiği, ancak durumun sürekliliğinden de memnun olmadıkları gözlenmektedir. Bu noktada savaşın Türkiye’yi sınır ötesi operasyonlara zorlaması, ülkede gerçekleşen Suriye kaynaklı terör olayları, sınır illerinde bomba atışları gibi durumlar savaşın bizim dışımızda olan güvenlik halinden bir iç güvenlik meselesine dönüşmesine yol açmıştır. Bu durumun Suriyelilere yönelik tutumları etkilediği söylenebilir.

On yılı aşan savaş süreci ve savaşın son bulma ihtimalinin ufukta belirmediği bir durumda kabul düzeyinin zorunlu ve kitlesel göçe rağmen olumlu seyir izlediği söylenebilir. Hem Türk halkının hem de Suriye halkının çatışmadan uzak birbirini anlamaya gayret ettiklerini söyleyebiliriz. Yerelde yapılan çalışmaların model olarak sunulduğunu ve bir Anadolu şehrinin Avrupa ülkelerine göç yönetişimi ile örnek olduğunu da (haberler.com, 2016) ifade etmeliyiz. Çalışmamızı toplumdaki hâkim kesim üzerinden ele aldığımız için toplumda farklılıklara saygı yani çok kültürlülüğün önemli ölçüde yer ettiği söylenebilir. Katılımcıların yarıdan fazlasının Suriyelilere yardım edilmesi gerektiğini (%53,4) ırkçılık, ayrımcılık noktasında etnik kimliği ne olursa olsun (%50,9) bize sığınanların gönderilmemesini belirtmesi toplumun göçmenlere yönelik pozitif tutumunu göstermesi bakımından önemlidir. Suriyelilere yönelik olumlu kabul düzeyi entegrasyon stratejisinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Entegrasyon sürecine kültürleşme stratejileri perspektifinden baktığımızda, Bir yakınımın Suriyeli bir erkekle evliliği (%22,9) ve bir yakınımın Suriyeli bir kadınla evliliği (%24,6) olumlu karşılanmaktadır. Evlilik iki toplum arasında uyumu kolaylaştırıcı ve birbirlerine yönelik ön yargı ve ayrımcılığı önleyici bir rol üstlense de

önemli ölçüde bir karşı duruş da söz konusudur. Savaş sonrası iki toplumsal grup arasındaki evlilikler zaman zaman istismara ve hak kaybına yol açmakta, Suriyeli kadınlar ikinci eş olarak ve nikahsız evliliklerle mağduriyet yaşamaktadırlar (Kaya, 2017). Bu durum toplumsal anlamda Suriyelilere yönelik ön yargıları güçlendirmektedir. Buna rağmen Yabancılarla evlilikler uyruklarına göre incelendiğinde, yabancı gelinler içinde %14,8 ile Suriyeli gelinlerin birinci sırada yer aldığı yabancı damatlar da ise %19,2 ile Suriyeli damatların ikinci sırada yer (TUİK, 2020) aldığı görülmektedir. İki toplum arasında göçten önce de evlilikler yapılmakla birlikte göç sonrası bu evlilikler daha belirgin bir hal almıştır. Evliliklerin kültürel değişim, hoşgörü ve toplumsal uyumun genişlemesi üzerinde büyük etkisi vardır (Salem, 2012: 70). Bu durum karşılıklı tanımayı da kolaylaştırdığı gibi uyumu da kolaylaştırıcı bir etken olmaktadır. Suriyelilerle evlilik konusu bir taraftan tepkiye neden olurken, diğer taraftan iki toplumun kaynaşmasına vesile olmaktadır (Arslan vd., 2015: 138).

Katılımcılar Suriyelerle, parklarda, sokaklarda karşılaşmaktan (%29,2), aynı işyerinde çalışmaktan (%39,4) ve komşu olmaktan (%38) rahatsız olmadıklarını ifade ederken, Suriyelileri nazik (%18,5) ve iyi insanlar olduğunu ve iki halkın geleceği açısından iyi ilişkilerin (%28) gelişeceği umudunu taşıdıklarını ve ekonomik anlamda katkı sağladıklarını (%22,5) ifade etmişlerdir. Bu durumda Suriyelilerin önemli ölçüde kabul edilmesiyle birlikte uyum düzeyinin kabule nazaran daha düşük olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü uyum karşılıklı ve zamana yayılan bir süreçtir. Toplumun farklılıklara karşı pozitif bir tutumla birlikte, yer yer karşı oluşlarının da söz konusu olduğunu, Suriyelilerin varlığını kabul etmekle birlikte, toplumsal mesafeyi de korumak istediklerini söyleyebiliriz. Toplumun hâkim unsuru tarafından göçmenlerle ilişkilerde mesafenin korunması halinde ayrımcılık stratejisi görülmesi beklenir. Gaziantep halkının göçmenlerin farklılıklarını kabul ettiğini ve onların farklılıklarıyla yaşamalarına izin verdiğini ancak onlarla iletişime mesafeli oldukları gözlenmektedir. Bu durumda ayrımcılık stratejisinin emarelerinden söz edebiliriz.

Hak temelli yaklaşım iki maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar Suriyelilerin hem kiralar (%44,1) hem de emek piyasasında (%41,1) sömürdüğünü düşünmektedirler. Bu durum Suriyelilere yönelik kin ve düşmanlığın az olduğunu, onlara yönelik pozitif bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları Gaziantep, Maraş ve Kilis'te artan ev kiralari enflasyon oranından ve ülke genelinden daha yüksek çıkmasına neden olduğu (ORSAM, 2015: 18) için yerli halk bu durumdan rahatsız olmaktadır. Kiraların yüksek olması göçmenlerle yerli halkın mekânsal ayrışmasını daha görünür hale getirmektedir. Suriyeli göçmenlerin bazı mahallelerde %30'un üzerinde nüfus yoğunluğuna sahip oldukları görülebilmektedir (Şener ve Töre, 2018: 53). Göçmenler ekonomik güçlüklerden dolayı kiraların daha düşük olduğu semtlerde yoğunlaşmaktadır. Bu hal ise göçmenlerin kendilerini daha da kapatmasına ve toplumsal karşılaşmaların daha az gerçekleşmesine neden olmaktadır. Gettolaşma gibi istenmeyen bölgelerin oluşması riski de söz konusudur. Mekânsal ayrışmanın temelinde büyük ölçüde ekonomi etkili iken sonuçları açısından sosyal, kültürel ve politik ayrışma beraberinde gelmekte ve böylece terör boyutuna ulaşabilen siyasal risklerin doğmasına neden (Sönmez, 2016) olabilmektedir. Göçmen yerleşiminde gelir düzeyi en önemli etkidir. Özellikle Gaziantep gibi yoğun göçle beraber, kiraların aşırı şekilde

yükselmesi, gelir dağılımındaki yüksek fark, mekânsal ayrışmayı belirginleştiren bir faktördür. Suriyeli göçmenler de sosyoekonomik düzeyleri doğrultusunda yerleşim sergilemektedirler. Bu durum mekânsal ayrışmanın önemli ölçüde ekonomi ekseninde şekillendiğini göstermektedir (Kesen Kurçak, 2022).

Suriyeliler ücret ödememe, az ücret verme, zorla çalıştırma, fazla mesai, vaat edilen iş dışında başka bir işte çalıştırma gibi emek sömürsünün farklı biçimlerine (Karasu, 2016: 1004) maruz kalmışlardır. Yabancılara yönelik iş ve çalışma ile ilgili yasal düzenlemeler bu durumun önüne geçmek için atılmış adımlardır. Emek arzı ile iş talebi arasındaki dengesizlik hemen her zaman sömürüyü de beraberinde getiren yapısal bir sorundur. Yasal düzenleme ile Suriyelilerin hem yardıma muhtaç alıcı konumdan kurtulmaları hem de üretici olarak toplumda yer almaları sağlanmış olmaktadır. Bu durum onların ekonomik uyumla beraber sosyokültürel uyumuna da katkı sağlayacaktır.

“İnsani tutum” bölümünde dört önerme yer almaktadır. Katılımcılar Suriyelilere sağlanan sağlık (%59,4) ve eğitim hizmetlerinin (%53,4) insani bir gereklilik olduğunu, Suriyelilerin din kardeşimiz (%49,6) olduğunu ve onlara destek olmamız gerektiğini ve bir yakınının Suriyeli bir çocukla aynı sınıf ve sırada bulunmasından (%46,4) rahatsız olmayacağını ifade etmiştir. İnsani tutum boyutu orta düzeyde olmakla birlikte anketin geneli açısından en yüksek ortalamaya sahiptir. Türk toplumunun insani değerler noktasında ne kadar hassas olduğunu dini, dili, ırkı ve rengine bakmaksızın insana insan olması hasebiyle değer verdiğini de göstermektedir. Bu durum göçmenlerin değer gördüğü bir toplumda kendilerini güvende hissetmelerini ve topluma daha kolay adapte olmalarını sağlayacaktır.

Tarih boyunca din anlam dünyası inşa etmede, sürdürmede ve meşrulaştırmada önemli rol üstlenen en önemli kurumdur. Bu anlamda din sosyal düzeni bozacak gerilim ve engellenmeleri yatıştırmak suretiyle de sosyal düzen ve istikrarın sağlanmasına katkıda bulunabilmektedir (Bodur ve Çapçioğlu, 2012: 123-140). Karasu'nun çalışmasında katılımcıların %74,2'si, bizim çalışmamızda ise katılımcıların %49,6'sı İslam kardeşliğini Suriyelileri kabulde önemli bir etken olarak görmektedir. Aynı dinin müntesibi olmaktan kaynaklanan din kardeşliğinin toplumsal bir karşılığı olduğu söylenebilir.

Suriyelilere yönelik din kardeşliği dinin meşrulaştırma gücünden yararlanılarak hem siyasi hem de dini söylemlerde en üst perdeden dillendirildiğini (Ülker ve Efe, 2021) bu durumun toplumsal bir karşılığı olmakla beraber bu halden rahatsız olan bir kesimin de (Bandur, 2020) var olduğunu ifade edebiliriz. Bu noktada toplumsal uzlaşma için dini söylemler yerine değer temelli söylemlerin daha yerinde olacağı kanaatindeyiz. Bu insanlar hangi dinin müntesibi olursa olsun insan olarak sığınma hakkına ulaşabilmelidir. Onların sınırdan geçişlerinde inançlarına göre ayrıma tabi tutmadıklarını ifade etmeliyiz.

İnanç temelli Sivil Toplum Örgütleri dışında Türkiye'nin özellikle büyük kentlerinde merkezi bulunan ulusal, laik, profesyonel türlerdeki STÖ'ler, kadın kuruluşları, barolar, çocuk STÖ'leri, meslek kuruluşları, işveren temsilcilikleri, medya, göçmenler için mobilize olmadığı, sorunun görmezlikten gelindiği ve bu krize büyük

ölçüde sırtlarını dönmüş durumda (İGAM, 2015) olmaları da durumun siyasallaşmaya kurban edildiğini göstermesi açısından önemlidir.

Yabancı düşmanlığı bölümünde beş önerme yer almaktadır. Katılımcılar Suriyelileri bir güvenlik tehdidi (%52,3) olarak görmedikleri gibi Suriyeliler yüzünden suç oranlarının (%54,6) da artmadığını düşünmektedirler. Suriyelilere yönelik doğrudan bir nefret söylemine (%41,8) dönüştürmedikleri gibi vatandaşlığa (%57) daha olumlu yaklaşmaktadır. Özellikle göçmenlere yönelik tutumların geleceğe vizyon sunması, nefret ve yabancı düşmanlığını önleme açısından doğru okunması önemlidir. Yabancı düşmanlığı ortalamasının diğer bölümlerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Avrupa’da göçmen, sığınmacı ve mültecilere yönelik algı; bu gruplara karşıtlık, bu grupların terörle ve suçla ilişkilendirilmesi şeklinde tezahür etmektedir (Bauman, 2018). Şanlıurfa’da yapılan bir çalışmaya göre katılımcıların %56,3’ü Suriyelilerin suç oranlarında artışa neden olduğunu düşünürken (Karasu, 2016: 1009) bizim çalışmamızda %23,6’sı bu şekilde düşünmektedir. Şanlıurfa ile Gaziantep’in toplumsal dokusu daha farklı olmakla birlikte Şanlıurfa muhafazakâr ve homojen bir şehir iken Gaziantep daha seküler ve kozmopolit bir şehirdir. Yoğun biçimde göç alan şehir beşerî sermayeyi değerlendirme konusunda da önemli bir tecrübeye sahiptir. Bu durum Suriye göçünde de görülmektedir. Suriye iç savaşından önce Gaziantep Ticaret Odası’na kayıtlı 12 Suriye uyruklu firma varken bu sayının 2014’te 347’ye, Ağustos 2015 itibari ile de 471’e ulaştığı görülmektedir. Günümüzde bu sayı 2000’in ([www.gto.org.tr](http://www.gto.org.tr)) üzerindedir. Suriyelileri hep bir maliyet harcama kalemi gibi gösteren anlayışların yanlış olduğunu ve ülke ekonomisine katkılarını ifade etmek de toplumsal barış açısından önemlidir.

Sonuç olarak Suriye iç savaşı sonrası ortaya çıkan ani, kitlesel ve zorunlu göç karşısında Türk devleti tarihsel tecrübesiyle kısa sürede yanıt vermiştir. Göçmenleri tanımlamaya yönelik belirsizlikleri yasal çerçevede gidermiştir. Türkiye’de daha önce iskân siyaseti, Türk soylu ve Türk kültürü vurgusu nedeniyle entegrasyona dair yasal bir mevzuat söz konusu değilken yeni çıkarılan yasa ile bu çerçevede düzenlemeler yapılmıştır.

Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde çıkarılan YUKK ile bu boşluk önemli ölçüde giderilmiştir. YUKK, siyasi katılım, vatandaşlık verilmesi ve ayrımcılıkla mücadele ile ilgili kuralları özel olarak düzenlememekle (Kaya, 2020: 126) birlikte, ilgili yasanın 96. Maddesi uyumla ilgilidir. Yasaya göre uyum; karşılıklıdır ve göçmenden beklenen tek taraflı bir süreç değildir. Bu nedenle her iki kesimi de bu sürece dahil etmekte ve çok paydaşlı bir yaklaşımı esas almaktadır. Sağlık, eğitim, çalışma vb. temel haklara erişimi sağladığı gibi kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların koordineli çalışma yürütmesini de öngörmektedir. Karşılıklılık, gönüllülük ve kurumlar arası iş birliği entegrasyonun temelini oluşturmaktadır ([www.goc.gov.tr/uyum-hakkinda](http://www.goc.gov.tr/uyum-hakkinda)).

Göçmenlerin hukuki entegrasyonu, yasa ile giderilirken, yine çıkarılan yönetmeliklerle de Suriyelilerin iş gücü piyasasına erişimi de önemli ölçüde giderilmiştir. Ancak bu sadece yasanın çıkarılması ile çözülecek bir sorunun

ötesindedir. Türkiye’de var olan istihdama yönelik yapısal sorunlar aynı şekilde göçmenlerin de güvencesiz çalışma, düşük ücret, yerli halkın tercih etmediği işleri yapma gibi haksızlıklara uğramalarına sebep olmaktadır. Suriyelilerin meslek edindirme kursları ile de iş ve çalışma hayatına katılımları desteklenmektedir. Sosyal ve kültürel uyum için karşılıklı kendini ifade edebilme, ayrımcılığa maruz kalmama, eşitliğe dayalı bir yaşam, arkadaşlık ve komşuluk ilişkileri, sosyal yaşama katılım gibi durumlar yer almaktadır. Sosyokültürel uyumda en önemli engel, dil engeli olarak karşımıza çıkarken, bu durum yerelde belediyelerin dil kursları ile giderilmeye çalışılmaktadır. Bu noktada ortak tarihsel miras, aynı dini değerleri paylaşım ve kültürel benzerliklerin olması sosyokültürel uyumu kolaylaştırıcı bir rol üstlenmektedir.

Türkiye’de ortaya konulan gerek yasal düzenlemeler gerek yerelde yapılan uygulamalar hem uyum hem de kabul açısından gelinen noktayı göstermesi açısından dikkate şayandır. Gerek toplumsal kabul gerekse uyum her iki kesim açısından önemli olmakta ve her iki kesime de sorumluluk yüklemektedir. Her şeyden öte göçmenden beklenen ve uyması gereken bir profil çizmemektedir. Bu anlamda politika yapıcılarının, kamuoyunu doğru bilgilendirmesi, medyanın göçmen karşıtlığını makulleştirme gibi bir rol üstlenmekten kaçınması, popülist günlük siyasi söylemlere konunun kurban edilmemesi önem arz etmektedir. Aksi halde bu durum her iki toplum için de geri dönüşü mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır. Göç yönetiminde güvenlik odaklı yaklaşımların yerine hak temeli ve insani değerleri merkeze alan yaklaşımların sergilenmesi önem arz etmektedir.

Berry’nin kültürleşme stratejileri açısından, entegrasyon emareleri söz konusudur. Ancak ayrımcı ve dışlayıcı tutumlar da yer yer görülmektedir. İki kesim arasında zaman zaman yaşanan olaylar da bu durumun göstergesidir. Özellikle birlikte yaşamın ancak kültürel farklılıkları tanıma ve tanınma ile mümkün olacağı bilinmelidir. Ön yargılara dayalı ırkçı ve ayrımcı söylemler karşılıklı ilişkileri zedeleyecektir. Bu nedenle karşılıklı ilişkileri geliştirerek kin ve düşmanlığı azaltmaya yönelik hem yerelde hem de ulusal düzeyde diyaloga dayalı çalışmaların yürütülmesi önem arz etmektedir.

#### KAYNAKÇA / REFERENCE

- Babuş, F. (2006). *Osmanlı’dan Günümüze Etnik Sosyal Politikalar Çerçevesinde Göç ve İskân Siyaseti ve Uygulamaları*. İstanbul: Ozan Yay.
- Baklacioğlu, N. Ö. (2017). Historical Memory of Asylum Policy in Turkey: Ottoman Legacies and Syrian Refugee `crisis` Challenges. *Review of History and Political Science*, 5(2), 11-22.
- Bandur, P. (2020). Perceptions on Syrian Refugees in Turkey. *Antakiyat*, 3(1), 67-91.
- Bartram, D., Poros, M. V. & Monforte, P. (2017). *Göç Meselesinde Temel Kavramlar*. (çev: I. Ağabeyoğlu Tuncay) Ankara: Hece Yayınları.
- Bauman Z. (2018). *Kapımızdaki Yabancılar*. (çev: E. Barca). İstanbul: Ayrıntı Yay.
- BBC (2015). *Avrupa göç krizi*. [https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151110\\_grafiklerle\\_gocmen\\_krizi](https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151110_grafiklerle_gocmen_krizi) Erişim Tarihi: 19.03.2022
- Berry John W. (1980). Acculturation as Varieties of Adaptation. A. Padilla (Ed.), *Acculturation: Theory, Models and Findings* içinde (s. 9-25). Boulder: Westview.

- Berry, J. W. (2006). Contexts of Acculturation. *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*, 27(42), 328-336.
- Bodur, H. E. & Çapçioğlu, İ. (2012). Sosyolojik Teori ve Din. *Din Sosyolojisi* içinde (s. 111-147).
- Erdoğan, M. M. (2018). *Türkiye'deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum* (2. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Gaziantep Ticaret Odası. <https://www.gto.org.tr/tr/genel-sayfa/hizli-menu/gto-suriye-masasi-45.html>
- GİGM (2021). *Türkiye ve Göç*. <https://www.goc.gov.tr/turkiye-ve-goc5644>.
- Göregenli, M. & Karakuş, P. (2014). Göç Araştırmalarında Mekân Boyutu: Kültürel ve Mekânsal Bütünleşme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(34), 101-115.
- Haberler.com (2016). <https://www.haberler.com/yemel/fatma-sahin-goc-egitim-ve-entegrasyon-panelinin-8302622-haberi/> Erişim Tarihi: 24.03.2022
- <https://www.goc.gov.tr/uyumhakkinda#:~:text=İlgili%20maddeye%20göre%20uyum%2C%20yabancılar,bilgi%20ve%20beceriler%20kazandıracak%20faaliyetlerdi>
- İpek, N. (2016). 2015 Göç Raporu. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 129-186.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik Aile ve İnsan Gelişimi Kültürel Psikoloji*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yay.
- Karasu, M. A. (2016). Şanlıurfa'da Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentle Uyum Sorunu. *SDÜİİ*, 21(3), 995-1014.
- Karpaz K. H. (2010). *Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*. İstanbul: Timaş Yay.
- Kaya A. (2006). Göç Güvenlik ve Korkunun İktidarı. *Uluslararası Göç Sempozyumu 8-11 Aralık 2005* içinde (23-28). İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi
- Kaya A. (2020). Geçici Koruma Altındaki Kişilerin Kabulü. A. Kaya vd. (Ed.), *Koruma, Kabul ve Entegrasyon: Türkiye'de Mültecilik* (içinde). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Kaya, M. (2017). *Türkiye'deki Suriyeliler İç İç Geçişler ve Karşılaşmalar*. İstanbul: Hiper Yayın.
- Kirişçi, K. & Kaya, A. (2015). Hoşgörü ve Çelişkiler: 1989, 1991 ve 2011'de Türkiye'ye Yönelen Kitlesel Mülteci Akınları. M. Erdoğan A. Kaya, (Der.), *Türkiye'nin Göç Tarihi 14. yüzyıldan 21. yüzyıla Türkiye'ye Göçler* içinde (295-314). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay.
- Kirman, M. A. (2016). *Din Sosyolojisi Sözlüğü*. Adana: Karahan Yay.
- Koyuncu, A. (2014). *Kentin Yeni Misafirleri Suriyeliler*. Konya: Çizgi.
- Martikainen. T. (2010). Din, Göçmenler ve Entegrasyon. (Çeviren: N. Özmen). *MÜİFD*, 38(1), 263-276
- Önder, N. (2019). Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarının Analizi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 110-165.
- Salem, A. A. (2012). Osmanlı İmparatorluğunda Dini Hoşgörünün Kökleri. K. H. Karpaz & Y. Yıldırım (Ed.). *Osmanlı Hoşgörüsü* içinde (s. 57-71). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Şener, E. & Töre, E. (2018). Göç Kısacasında Kentsel Politikalar: Gaziantep Örneği. 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü Kolokiyumu *Göç-Mekân-Siyaset*, Bildiriler Kitabı içinde (45-58).
- Türkiye Avrupa Birliği İlerleme Raporu (2010). [https://www.ab.gov.tr/files/AB\\_İliskileri/AdaylıkSureci/İlerlemeRaporlari/turkiye\\_ilerleme\\_rap\\_2010.pdf](https://www.ab.gov.tr/files/AB_İliskileri/AdaylıkSureci/İlerlemeRaporlari/turkiye_ilerleme_rap_2010.pdf) 18.03.2022 Erişim Tarihi: 18.03.2022
- Türkiye İstatistik Kurumu. Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr>, 12.03.2022
- UNCHR, 2018, <https://www.unhcr.org/tr/>, Erişim Tarihi: 11.03.2022
- UNCHR, 2020, <https://www.unhcr.org/tr/>, Erişim Tarihi: 11.03.2022
- Ülker, O. & Efe, İ. (2021). Göç Teolojisi: Kilis Örneğinde Dinin Toplumsal Kabule Etkisinin İncelenmesi. *Ortadoğu Etütleri*, 13(2), 255-286.
- Yıldırım, S., İslamoğlu, E. & İyem, C. (2017). Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma. *Bilgi*, 35, 107-126.
- Zafer, A. B. (2016). Göç Çalışmaları İçin Bir Anahtar Olarak "Kültürleşme" Kavramı. *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(30), 75-92.

**Extended Abstract**

## **An Analysis Syrians in Gaziantep in the Context of Acculturation Strategies**

Turkey is one of the countries most affected by the civil war since it has the longest land border with Syria. Border provinces, on the other hand, are among the places that host the most Syrians and are most affected. More than 3.5 million people have sought refuge in Turkey due to the civil war that started in Syria in 2011. Gaziantep is one of the provinces that has felt the impact of migration closely since the first days of the war. The city, which received heavy immigration due to being an industrial and commercial center, was exposed to immigration after the Syrian civil war. Migrations spatially bring together people of different races, languages, religions, and cultures. There is a new socialization process for both immigrants and the host society. The subject of this article is to examine and explain the attitudes of Syrians under temporary protection who took refuge in Turkey, acceptance in Turkish society, and adaptation to Turkish society with Syrians, in terms of acculturation strategies. This study is important in terms of centering the attitude of the host society to acculturation and guiding its results.

In this article, quantitative research method questionnaire technique was used. In our research, a question inventory was created by making use of the studies on Syrian immigrants. Our survey consists of two parts. The first part includes demographic variables. The second part consists of propositions on acceptance, harmony, rights-based approach, humanitarian attitude and xenophobia. This section consists of 27 five-point Likert-type items. A questionnaire was applied to 1284 people over the age of 18 living in Gaziantep through random sampling. The obtained data set was analyzed with the SPSS program and inferences were made about the acculturation strategies that could be developed.

Integration, acceptance, humane attitude and rights-based approach have a medium level of perception. The level of perception of xenophobia is low. These results will be effective in shaping the acculturation approaches of immigrants. This situation indicates whether acculturation strategies can develop in the direction of integration or discrimination. There are signs of integration and discrimination. Signs of integration seem stronger than signs of discrimination. Integration is a multi-layered and multi-faceted process with legal, economic and socio-cultural dimensions. Integration is one-way and immigrants are not expected to participate. On the contrary, the host society has a significant impact on this process. When we try to make predictions regarding the acculturation process by focusing on the host society. we get the following findings. Acceptance, a rights-based approach, and humanistic mindset are all hallmarks of integration. Although there is compatibility. It is seen that there is a discriminatory and exclusionary attitude, albeit partially. We can say that while the existence of Syrians is considered reasonable on the grounds of war, establishing closeness is avoided. acceptance level is above average. This may contribute to the development of integration. It is important for both groups to carry out studies based on the reduction of racism, discrimination and prejudices and the acceptance of differences. The right to asylum, which is a human right, should not be ignored with security-oriented approaches. Considering that the acculturation process is reciprocal and the attitudes of the indigenous people can significantly affect this process, ways of living together should be developed.

**Keywords:** Integration, Immigration, Acceptance, Xenophobia, Acculturation